

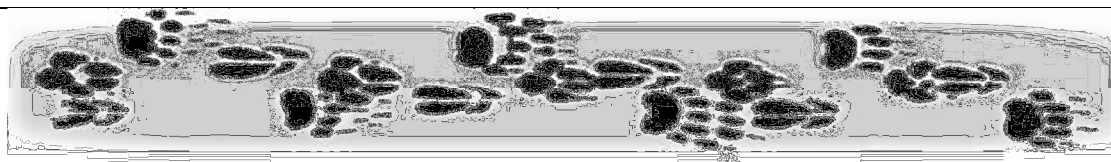
De Wissel

IVN afdeling Eijsden

December 2020

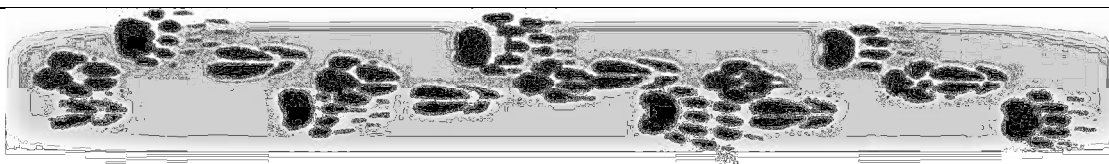
Jaargang 27 nummer 4

ivn natuur
educatie

INHOUD

Inhoud	2
Van De Redactie	3
Van Het Bestuur	3
In Memoriam Wil de Jong	3
Bestuurszaken	4
Betaling contributie over het jaar 2021	5
Digitalisering (herinnering)	5
Viskes vange (31)	5
De Bittervoorn	5
Karpertje	6
De naam	6
Leefgebied	6
Voortplanting en rol zoetwatermosselen	7
Natuurvijvers	7
Liège, Luik (8)	7
Wijken van Luik.	7
Buurten van Luik.	8
Prins Bisschop uit Oost!!!	9
Bijzondere Waarnemingen	10
Agenda 2020	12
Het “Wandelschema” & “Korte Tour”	12
Programmaoverzicht 2020 Vogelwerkgroep excursies & bijeenkomsten	12
Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)	12
Cursussen 2020	12
Bijzondere Waarnemingen <i>vervolg van pagina: 11</i>	13
Herfst 2020. Tijgerblauwtje in Eijsden. Visarend en Resedawitjes bij Itteren. Meibloemen in december.	15
Waarnemingen digitaal melden	22
Nota soortenbeleid en Grote waternavel	23
Het Bestuur	24

VAN DE REDACTIE

Wie had een jaar geleden gedacht dat de wereld in een paar maanden tijd volledig zou kunnen veranderen. Toch ervaart iedereen de gevolgen van de corona crisis aan den lijve. Sommigen heel persoonlijk en dichtbij, maar iedereen in meer of mindere mate.

Voor de natuur maakt het allemaal niet uit; sterker nog de verminderde menselijke activiteit door lock-down, thuiswerken, etc. lijkt een gunstige uitwerking te hebben op de negatieve milieueffecten die wij veroorzaken.

In deze Wissel wat bestuurszaken en verder de gebruikelijke rubrieken van onze vaste schrijvers.

Als er andere leden of niet-leden zijn die een bijdrage kunnen/willen leveren: kopij is altijd welkom en kan per email naar de Wissel gestuurd worden (adres: zie laatste pagina).

Rest de redactie slecht om jullie allen en jullie families prettige feestdagen te wensen. Maak er wat moois van, ondanks corona. En het allerbeste voor 2021.

Veel leesplezier!

Op de website van IVN Eijsden is regelmatig actueel nieuws te vinden. En, zoals u weet, ook de Wissel wordt daar gepubliceerd (in kleur). (www.ivn.nl/afdeling/eijsden)

PDB

ivn natuur
educatie

VAN HET BESTUUR

In Memoriam Wil de Jong

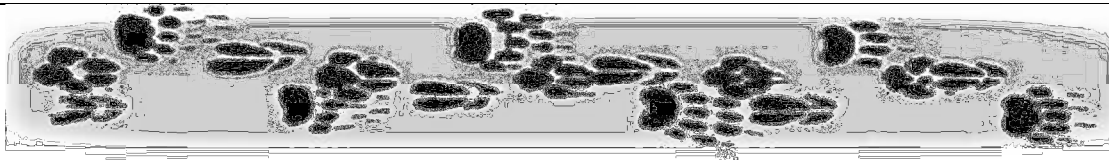
Enkele weken geleden bereikte ons het droevige nieuws dat Wil de Jong, onze voormalige voorzitter en echtgenoot van Tineke de Jong, was overleden.

In een periode dat IVN Eijsden in een bestuursimpasse dreigde te geraken is Wil tot 2008 zes jaar onze voorzitter geweest. Samen met Tineke heeft Wil onze vereniging weer in beweging gekregen. Wij kijken op zijn bestuursperiode dankbaar terug.

Na zijn aftreden bleef Wil, samen met Tineke, een gewaardeerd en actief lid van IVN Eijsden en een trouw bezoeker van onze activiteiten.

Wij wensen Tineke en familie veel sterkte bij het verlies.

In liefde losgelaten

*Werkzaam bij TNO, TH Delft, Philips en de Milieu
Inspectie Limburg, waar teamwerk voorop stond.*

*Actief bij de zeeverkenner, als schoolbestuurder,
voor de volleybal, Vestingstad Maastricht, CNME
Maastricht & regio en IVN; samen gaan we ervoor.*

*Samen genoten van reizen, natuur & cultuur,
klassieke muziek en van de lieve mensen om ons
heen.*

Bovenal steun en toeverlaat voor Tineke en Susanne.

We zullen je missen.

**drs. W. M. C. de Jong,
Wil**

☆ , 29-03-1937 / Amsterdam

† , 23-11-2020 / Maastricht

Tineke de Jong - van Heusden

Houten: Susanne en Ender
Voorschoten: Renate de Vos

De crematieplechtigheid wordt gehouden op dinsdag 1 december
om 13.00 uur in de aula van crematorium La Grande Suisse,
Mariënwaard 61 te Maastricht.

Stuur a.u.b. een mail naar tinekeenvil@gmail.com om te laten
weten of u wilt komen of dat u gebruik wilt maken van de
livestream.

Correspondentieadres: Meidoorn 25, 6226 W.E. Maastricht

Bestuurszaken

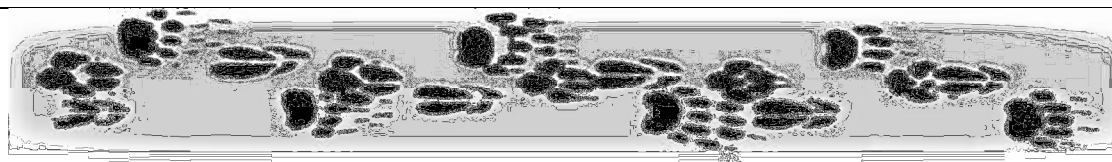
Het afgelopen verenigingsjaar is er een om niet gauw te vergeten. Geen ALV, geen lezingen, geen natuurwerkdag, geen excursies. Alle binnen activiteiten werden tot nader orde opgeschort.

De natuur trok zich gelukkig van de lock-down niets aan en heeft alle seizoenen doorstaan.

Meer dan jammer is het dat we elkaar zo aan het eind van het jaar tijdens onze traditionele jaarafsluiting niet kunnen ontmoeten. Het bestuur denkt na over een zomeractiviteit als we allemaal uit onze verlengde winterslaap kunnen ontwaken en hopelijk de maatregelen (gesteund door het vaccinatieprogramma) ons weer in staat stellen om verenigingsactiviteiten te organiseren. Hoewel het samen beleven van de natuur dit jaar vanuit onze vereniging dus noodgedwongen op een laag pitje is komen te staan, willen we u vragen toch ook voor komend jaar ons te blijven steunen. Met elkaar beleven we natuur nog intenser.

Om het bestuursjaar formeel nog te kunnen afsluiten hebben we de jaarstukken, die we voor april hadden voorbereid, op onze website ter inzage gelegd ([zie hier](#)¹). Voor wie deze stukken tot nu toe nog niet gezien heeft is er tot 31 december 2020 gelegenheid om schriftelijke (of per email) vragen te stellen,

¹ <https://www.ivn.nl/afdeling/eijsden/nieuws/jaarstukken-ivn-eijsden-2020>

of opmerkingen te plaatsen naar aanleiding van deze jaarstukken. Daarna zullen ze als vastgesteld door de leden beschouwd worden.

Blijf gezond en Haw Pin,
Tot in 2021

Het bestuur

Betaling contributie over het jaar 2021

Bij deze het verzoek de contributie voor 2021 te voldoen tussen 1 januari 2021 en 1 februari 2021. Het verschuldigde bedrag is nog steeds € 11,50.

Betaling kan als volgt:

1. Contant aan een der bestuursleden.
2. Per eigen overschrijfformulier (kost geld).
3. Via internet bankieren.

Ons IBAN-nummer is NL05 INGB 0000 927056, ten name van IVN EIJSDEN. Als de afrekening per 1 februari 2021 binnen is zullen die leden welke nog niet betaald hebben een betaling herinnering ontvangen. Mocht u uw lidmaatschap willen beëindigen dan gaarne z.s.m. bericht aan het bestuur.

Het bestuur

Digitalisering (herinnering)

Indien u uw e-mail adres doorgeeft aan de secretaris kunnen we u ook tussendoor van activiteiten op de hoogte brengen. Ook De Wissel krijgt u dan, in kleur, via email binnen.

Daarom de oproep om indien je voorzien bent van een e-mailadres dit aan onze secretaris Jacques Piters door te geven. Het adres is

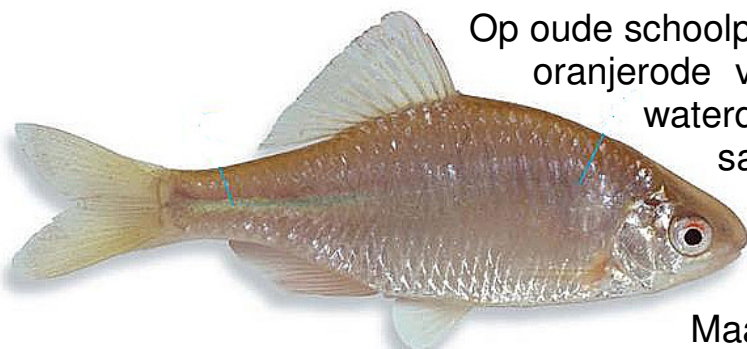
jacques_piters@hotmail.com (let op _ streepje tussen jacques en piters!)

Het bestuur

VISKES VANGE (31)

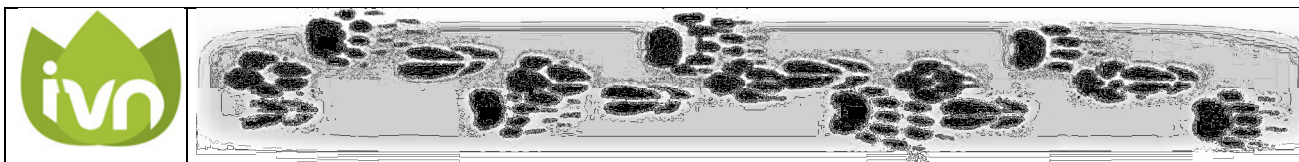
De Bittervoorn

Op oude schoolplaten stond er wel eens een visje met oranjerode vinnen afgebeeld tussen de andere waterdieren. Het visje stond dan meestal samen met een grote zoetwatermossel ingetekend.

Het was de Bittervoorn, een soort die ik niet als zodanig kende van de Maas.

Hoe luidt het verhaal van deze Bittervoorn? De studies

van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg en de Stichting RAVON bieden hierbij veel informatie.

Karpertje

De Bittervoorn is eigenlijk een soort Karpertje, althans een lid van de grote familie van de Karperachtigen. Dat is ook wel aan de bouw van het visje te zien. Hij wordt echter maar maximaal 10cm lang en heeft wel wat weg van een kleine Brasem. De kleur buiten de paaitijd is licht groenachtig op de rug. De zijkanen zijn metaalachtig glanzend. De schubben zijn groot. Er loopt een blauwe streep over de zijkant van het visje. De vinnen zijn licht gekleurd tot oranje. In de paaitijd krijgt het mannetje opvallende kleuren. Oranjerode vinnen en een blauwgroene schijn over de zijkanen. Het mannetje heeft een oranje vlekje in het oog, het vrouwtje een geel.

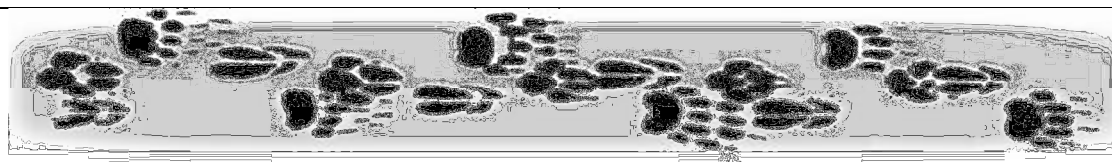
De naam

De Bittervoorn heet volgens sommige auteurs zo, omdat hij bitter zou smaken. In Duitsland spreekt men van "der Bitterling". In het Engels eveneens van "Bitterling". In het Frans van "la Bouvière (amère)". In dialectwoordenboeken kom je hem niet veel tegen. Alleen "Steenruts" in Herentals. Mogelijk worden hiermee ook andere soorten "Rutse" bedoeld, zoals de Rietvoorn.

Een Limburgse naam is mij niet bekend. Er werd tegen mij heel vroeger aan de Maas wel eens gezegd "én, jong, Sjtèènrutskes vange?", maar mijns inziens werden hiermee destijds bodemvisjes zoals het Bempje bedoeld.

Leefgebied

De Bittervoorn kan voorkomen in rustige, niet al te ondiepe wateren met wat begroeiing. Een voorwaarde is, dat er op de bodem grote zoetwatermosselen leven, zoals Stroommosselen (Schildersmosselen) of Zwanenmosselen. In de Limburgse beken zijn er waarschijnlijk geen echte populaties. In het Maasgebied en in bepaalde vijvers zijn die er soms wèl. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt in het Westen van het land. Het is mogelijk dat de Bittervoorn in de Middeleeuwen al of niet met opzet is ingevoerd vanuit Zuidoost-Europa, samen met andere Karpers. Marquet vermeldt de soort na 1925 in de Maas van Wallonië tot Borgharen. Bij ons in de buurt is hij nu vooral bekend uit het Grensmaasgebied bij Itteren. Daar werden in 2014 vanuit een Maasvijver wel 1000 Bittervoorns verplaatst naar een nabijgelegen gebied, vanwege graafwerkzaamheden. De Bittervoorn is namelijk een beschermde soort. Ook werden er Zwanenmosselen mee overgezet. In het Grindgat van Oost-Maarland is er een potentieel paaigebied voor de Bittervoorn en ook voor andere soorten gemaakt tussen Oost en Heugem.

Voortplanting en rol zoetwatermosselen

In het voorjaar krijgen de mannetjes hun mooie kleuren en ontwikkelen de vrouwtjes een legbuis. Na een ietwat ingewikkeld paairitueel brengt het vrouwtje de eitjes in, in de zoetwatermossel. De eitjes komen in de kieuwen van het gastdier terecht. Het mannetje stort vervolgens zijn homvocht uit vlakbij de zoetwatermossel en zo komt de bevruchting tot stand.

De vissenlarven leven vervolgens enkele weken in de kieuwen van de mossel en zwemmen naar buiten als hun dooierzak geconsumeerd is. De Bittervoorn legt minder eitjes dan veel andere vissoorten. Door de bescherming die de mossel biedt, kunnen er zich relatief veel jongen ontwikkelen. Een hele bijzondere vorm van samenleving tussen 2 geheel verschillende diersoorten! Nog meer bijzonder is het dat de larfjes van de mosselen zich op hun beurt vasthechten aan vissen, zoals de Bittervoorn, en daar een beginstadium van het opgroeien doormaken.

Natuurvijvers

Mensen die gaan zwemmen in daarvoor bestemde natuurvijvers, zoals bijvoorbeeld het heldere Wylerbergmeer bij Nijmegen, of een stuk verder weg, de Teuffelssee in het natuurgebied in West-Berlijn, kunnen daar soms de Bittervoorn aantreffen. Ondergetekende bezocht beide locaties meermaals. In Berlijn staan er zelfs informatiebordjes bij het meer, dat daar de beschermde "Bitterling" voorkomt. Het informatiecentrum "Ökowerk" in het natuurgebied is daar zeker een bezoekje waard.

In het Wylerbergmeer kun je in het heldere water ook de Kleine modderkruiper zien zwemmen, een fraai visje dat niet bij ons in de Maas voorkomt. Tijdens mijn studietijd zag ik dit voor mij nieuwe, fragiele visje regelmatig in de oeverzone van het betreffende meertje. Bittervoorns zwommen waarschijnlijk weg bij het naderen van badgasten.

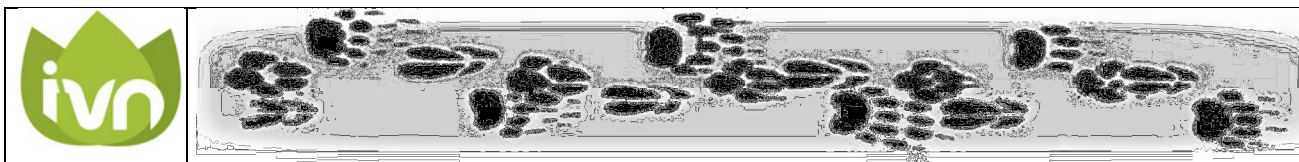
Jacques Pitors

LIÈGE, LUIK (8)

Wijken van Luik.

Ougrée, Sclessin en Cointe waren enclaves van het Abdijvorstendom Stavelot-Malmedy in het Luikse Prinsbisdom. In 1768 ruilden de Abt van Stavelot en de Prinsbisschop van Luik enkele van hun gebieden. Bij de herindeling in 1977 kwam Ougrée bij Seraing en werden Sclessin en Cointe wijken van Luik. Sclessin was en is een industriewijk (metaal). Thans bekend vanwege het voetbalstadion van Standard. Hogerop ligt Cointe. Op het einde van de 19e eeuw werd er een soort parc privé aangelegd waar de kapitaalcrachtiger Luikenaren hun villa's bouwden. Nu nog de moeite waard om er

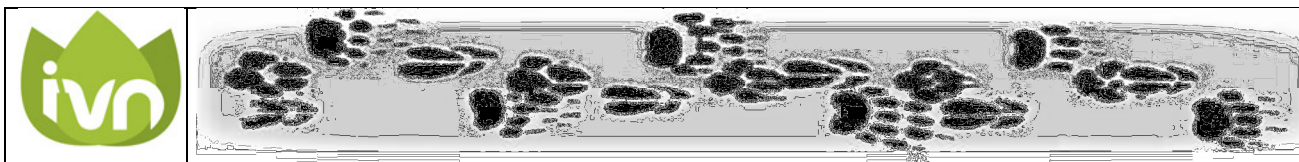

eens rond te wandelen en die stulpjes te bekijken. De universiteit van Luik bouwde er het astronomisch observatorium. Eens wereldberoemd maar in 2001 gesloten. Van 1925 tot 1937 werd er het monument voor de intergeallieerden uit WO-I gebouwd. Een toren als civiel monument en een kerk, de Heilige Hart Kerk, als religieus monument. In 2000 werd er onder de heuvel (Colline) van Cointe een tunnel geopend. Op 50 meter diepte. Met een lengte van ruim 1500 meter de verbinding tussen de E40 en de E25. Als je van Eijsden de E25 neemt word je bij Cheratte westwaarts gestuurd om bij Loncin af te buiten naar Namen en ietsje verder af te dalen door die tunnel naar de E25 onder Luik.

Buurten van Luik.

Saint Gilles is een buurt (sous-quartier) in Luik grenzend aan het centrum. De Rue Saint Gilles loopt van de Boulevard d'Avroy zuidwestwaarts omhoog. Al in de 11e eeuw is boven sprake van bewoning met o.a. een kapel waar de Heilige Gilles vereerd werd. In 1124 is er een abdij van de Augustijnen. Tot het einde van de 18e eeuw stonden er o.a. galgen en andere marteltuigen. Als je in Luik wat uitgespookt had van niveau kwam je daar terecht en niet meer levend weg. Alles veranderde na de Franse (Luikse) revolutie. De Abdij werd grotendeels vernietigd, enkel de kerk bleef over. Als voormalige abdijkerk nu de parochiekerk van de buurt. Met als patroonheilige St. Gilles. Ook hier steenkoolindustrie vanaf de 19e eeuw tot medio 20e eeuw. Een geweldige hoge culturele periode beëindigd door het stoppen van de koolwinning. De Rue St. Gilles was een aaneenschakeling van zakenpanden, eetgelegenheden en cafés. Heden ten dage verleden tijd. Veel leegstand of anders in gebruik door inwijkelingen met hun eigen leefstijl. Op de Cour St. Gilles vlakbij de kerk, is elke zaterdag een brocante (rommelmarkt).

St. Gilles (Aegidius) is een ook in onze contreien bekende Heilige. Afkomstig uit Griekenland leefde hij in de buurt van Nimes als kluizenaar. Hij leefde een bijzonder leven dat door de hoge heren gewaardeerd werd en hij kreeg middelen om volgelingen om zich heen te scharen en een abdij te stichten. Zijn faam, o.a. als genezer en helper in nood, trok door heel Europa. Hij is patroon van heel wat plaatsen (Edinburg, Jülich, Neurenberg en anderen) en vele Parochies. Ook van o.a. wild waarop gejaagd wordt, van jagers, van bedelaars, van zogende moeders, van huilende kinderen etc. Hij wordt aange-roepen voor o.a. besmettelijke ziektes, spastisch lijden, tegen veedieven, tegen echtelijke onvruchtbaarheid etc. Een ware alleskunner. Zijn naamdag is op 1 september. Een feestdag, een vrije dag vroeger, waarop op heel wat plaatsen markt werd gehouden. Tot vandaag de dag zijn de Sint Gilles markten in bepaalde streken populair. Er zijn veel (weer) spreuken waarin hij aan-gehaald wordt. Met Sint-Gilles regen komt heel ongelegen. Is Sint Gilles heet, geeft schone herfst met zweet.

Dichter bij huis kende Maastricht al sedert de 1286 eeuw het Sint Gilishospitaal annex gasthuis aan de Hoogbrugstraat. Eigendom van het Onze-Lieve-Vrouwe Kapittel. Een hospitaal was toentertijd een gebouw behorende tot een klooster waar vreemdelingen en pelgrims konden overnachten of een poosje verblijven. Later kwamen daar ouderen en zieken bij. Een soort voorloper van de huidige zieken- en verpleeghuizen.

De Heilige Gilles stierf op een voor die tijd hoge leeftijd, 80-plus. Zijn abdij werd volledig vernietigd tijdens de invallen van de Saracenen rond 720. Precies zoals hij voorspeld had!

Prins Bisschop uit Oost!

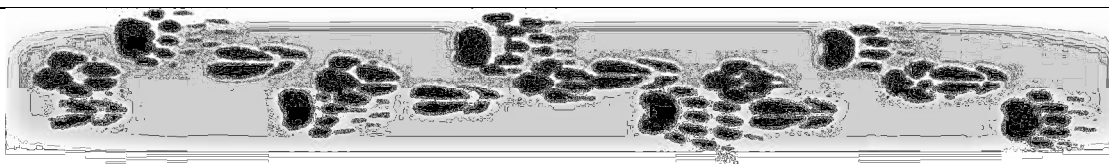
Naar aanleiding van oude Eijdsense benamingen zoals Jacques Piters vermeld in zijn artikel in De Wissel van september 2020 heb ik toch eens wat gesnuffeld in de oudere jaargangen van *Uit Eijdsens Verleden* en op internet. Ik ben zelf geboren en getogen op de hoek Spriemenstraat-Vogelzang en het is mij ontgaan dat ik op de Sprinckborn alias de Ververije mijn allereerste stapjes heb gezet. Namen die ik nooit gehoord heb van mijn ouders / grootouders / tantes / ooms, van moederskant pure Eijdsenaren blijkens de naam Warnier. De publicatie in UEV, december 1981 nr. 16, door de Heer A. Beijers ben ik blijkbaar vergeten. In deze corona tijd dus maar ijverig internet bezocht. En dan kom je van alles tegen. Zo ook in UEV, oktober 1985 nr. 31.

Er is zowaar een Luikse Prins Bisschop afkomstig uit onze contreien. Cesar Constantijn Frans Graaf van Hoensbroeck, P.B. van 1784-1792 (met onderbreking) is in 1724 geboren op Kasteel Oost dat toen eigendom was van de welbekende adellijke familie Van Hoensbroeck.

En er is zowaar een bloedverwantschap tussen de huidige bewoners van Kasteel Eijdsen en die P.B.

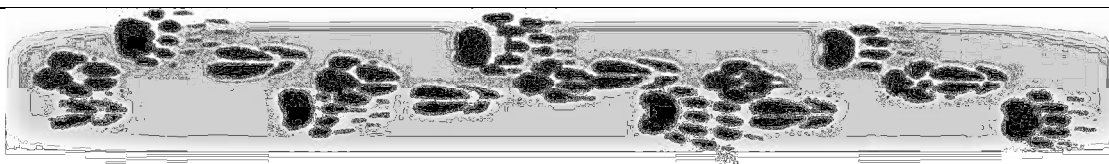
Zijn halfzus trouwde namelijk in 1729 met ene Hubert Maur Fernand Baron de Geloës uit Hasselt! Zij erfde van haar grootvader Baron de la Margelle de Heerlijkheid Eijdsen en zo kwam de familie De Geloës in Eijdsen terecht. Waar zij vele jaren een vooraanstaande plaats innam. O.a. een aantal burgemeesters en als oprichter van Sainte Cecile. Deze René de Geloës trouwde met Blanche de Lannoy uit Brussel. Zij kregen geen zonen maar slechts een dochter. Deze huwde met Marcel Ph.L. Graaf de Liedekerke. Hun zoon Raphael E.M.J.Gh. Graaf de Liedekerke werd als verzetsman in 1942 gefusilleerd. Hij was gehuwd met Elisabeth M.A.Gh. Gravin de Lichtervelde. Hun huwelijk telde 2 dochters en 1 zoon. Die zoon Marcel R.Fr.M.M.J. Gh. Graaf de Liedekerke woont nu nog op Kasteel Eijdsen in het poortgebouw samen met zijn vrouw Beatrice de Liedekerke de Paille de Ribaucourt. Hun zoon Raphael Graaf de Liedekerke bewoont samen met zijn vrouw Mariquita de la Cuerva en hun kinderen het hoofdgebouw.

Jean Creuwels (uit diverse bronnen)

BIJZONDERE WAARNEMINGEN

- 04.09 In Maarland is er al een perceel Maïs geoogst. Een dode Egel in De Heeg en een dode Eekhoorn langs de Kampweg in Gronsveld.
- 05.09 Langs de Voer en langs de Maas is de Maïs al op woensdag jl. geoogst. Perenoogst (Conference) in volle gang. Die van de Appels begint op gang te komen.
- 06.09 Er vallen ook al Walnoten uit de schil. De Grijze Wouw is nog altijd een trekpleister. Uit het hele land komen spotters. Onderweg spotten ze ook de Zwarte Ooievaars in het Peel gebied.
- 07.09 Toch nog 1 Levendbarende Hagedis op het vaste plekje langs de Hiereberg. Langs de Meusenhof en C&K slaat een Havik een Houtduif. Langs de Oosterweg ligt een dode Das op de bekende oversteekplaats.
- 10.09 Broer Jef telt 21 jonge Muurhagedisjes. 3 Dassen dwalen verdwaasd over een kale Maïsakker. Hun dagelijkse brood is weg.
- 13.09 Onze secretaris heeft in Sint Geertruid een uiterst zeldzame vlinder gezien en gemeld op internet. In dit weekend trekken heel wat bekende vlinderspotters die kant uit om zelf het TIJGERBLAUWTJE ter zien. En passant op een andere plek in Eckelrade enkele KLAVERBLAUWTJES. Ook niet alledaags.
- 14.09 Uit Termaar wordt een dode Egel gemeld.
- 19.09 Al heel wat Maïs is geoogst. Langs de Patiel rest een kale vlakte. Ook de Uien zijn uit de grond en liggen te drogen.
- 20.09 Eerst 1 Eekhoorn, daarna laten zich om 20.16u toch nog 4 Dassen zien.
- 20.09 Er is gestart met de aanleg van een fietspad tussen Eijsden en Sint Geertruid. O.a. langs de Bukel. Ben benieuwd wat dat wordt.
- 21.09 Vanavond 2 Eekhoorns, 1 Reebok en 1 Das op een andere plek. Als toetje een Bosuil. In Gronsveld grijpt een Vos een flinke (waak) Gans.
- 24.09 Twee Reeën staan vredig te grazen net buiten het bos in de Daor. Ook sluipt er een roodbruine huiskat rond. Ietsje later op de velden van St. Amand ook nog een klotzwarte huiskat.
- 24.09 Twee DeHeegenaren melden een das in De Heeg om ca. 23.15u, op verschillende plekken.
- 25.09 Een ma Eikelmuis met 4 jongen laten zich aan mij zien. Wilde Zwijnen hebben vorige week een bezoek gebracht aan het weiland naast het Milieupark. Volgens de eigenaar maar 1 keer.
- 01.10 Het luchtruim boven Wahlwiller – Nijswiller (boven de Kruisberg) vormt een vliegroute van vele vogels. Een waarnemer telde er liefst 24 overtrekkende Rode Wouwen!
- 02.10 Langs de Oosterweg worden Bieten geoogst. Een deel van het

grasgazon rond Kasteel Eijsden is onder handen genomen door mogelijk een Das op voedsel zoektocht. Merkwaardig is dat ik in het hele park geen andere sporen zie van een Das. Geen poepputjes, geen haren aan de afrasteringsdraad, geen wissel vanaf de vermeende burcht.

- 03.10 Het is heksentijd. Op het grasveld voor mijn flat een heksenkring van wel 6 meter doorsnede en een kleinere van 3 meter. Ook in de E.B. links en rechts wat exemplaren.
- 09.10 Heel wat Muurhagedissen laten zich zien in de schaarse zonnestralen.
- 11.10 Weekend. De Grijze Wouw op te Hamstergebied Sibbe trekt nog altijd spotters. Boven de Maas in Midden-Limburg wordt geregeld een Zeearend gesignaleerd. Eijsdense vissers houden het bij een kleinere Roofvogel, een Visarend boven de Stip.
- 12.10 Mevr. Dickhaut uit Maarland meldt een dode Das langs de Rijksweg, ietsje ten zuiden van de Kerkeweg. Merkwaardig toch dat er verder geen meldingen zijn van het dier. Het ligt toch langs een drukke weg met auto's, fietsers en wandelaars. Overigens is het NIET melden MEER standaard dan het WEL melden, op alle plaatsen.
- 12.10 Twee dagen achter elkaar wordt er een Rode Ibis gemeld in de zogeheten Caestert Beemden. De vogel zat tussen een groep Grote Canadese Ganzen op het weiland ten zuiden van de Muggehof. De Schans van Smeets.
- 14.10 Boven Vijlen trekken enkele tientallen Kraanvogels zuidwaarts.
- 15.10 Meer dan 4000 overtrekkende Kraanvogels worden gemeld. Ook Buizerds zijn op trek. Meerdere waarnemers melden ze in het luchtruim boven Maastricht.
- 16.10 Een tocht over De Kaap gemaakt. De Peren zijn binnen, de Appel-oogst is nog volop bezig. Ik zie 1 Ree en 1 Haas. Het perceel merkwaardige Maïs is er ook nog. Amper een meter hoog, geen kolven en een flinke tros vruchten bovenaan de stengel. Een plukker vertelt mij dat het geen Maïs is maar een of andere grassoort die als voedsel voor de koeien dient. Op internet vind ik dat het Kafferkoorn (sorghum) betreft. Wordt vermengd met ander gras. Beneden aan de bosrand gaat een Wild Zwijn voor mij op de loop. Broer Martin ziet een vlucht van wel 200 Kraanvogels boven de Witte Paolkes zuidwestwaarts vliegen.
- 17.10 Door omstandigheden de laatste 3 dagen niet (fiets) mobiel. Dus geen waarnemingen door mij van Lepelaars, Visarenden en andere vogels in de E.B. en directe omgeving.
- 24.10 Hij was al een tijdje gesignaleerd. Eindelijk zie ik hem zelf, de Visarend boven de Maasarmen in de E.B. Plus nog 2 Bevers en 2 IJsvogels in en boven de Voer.

Zie verder op pagina: 13

AGENDA 2020 / 2021

Het "Wandelschema" & "Korte Tour"

27 jan	Tussen Eckelrade en Cadier en Keer, 9,5km, KT182	11.00uur
--------	--	----------

Het programma is samengesteld door José Goessens, Marianne Theunissen, Betsie van der Put en Anne van Santen. Vertrek Cultureel Centrum 11.00 uur via carpoolsysteem. Bij elke weersomstandigheid.

Bijdrage onkosten chauffeur € 2,50 per persoon, ongeacht de afstand. Deelname aan deze wandelingen geschiedt op eigen risico. Wandelingen zijn geschikt voor een ieder die goed ter been is. Wij gaan er vanuit dat iedere chauffeur een eigen inzittende verzekering heeft.

Anne van Santen, tel. 043-4094672, asvansanten@home.nl

Programmaoverzicht 2020 Vogelwerkgroep excursies & bijeenkomsten

Datum	Tijd	Activiteit	Vertrekpunt/locatie/contact
DECEMBER			
Woensdag 16	09.00	PTT-telling Meerssen	Lydia/ Thérèse/Ed
JANUARI 2021			
Dinsdag 5	19.30	Nieuwjaarstreffen	School Kampweg

* Exacte datum en tijd te bepalen door teller(s)

Wil je deelnemen aan een excursie (behalve die naar de Eijsder Beemden), meld je dan s.v.p. aan bij Ed Bayens (ed_bayens@yahoo.co.uk; tel. 4091024).

Telefoonnummers:

Ed	409 10 24	Philippe	457 23 70	Frans	409 12 83
Lydia	361 58 05	Thérèse	408 54 10		

Aan de activiteiten van de vogelwerkgroep kan in principe elke IVN'er deelnemen. Hebt u belangstelling om vogelaar te worden? Bel!

Ed Bayens

Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)

In principe gaan we iedere laatste vrijdag in de maand op pad om planten en bomen te bekijken. We vertrekken steeds om 13.30 uur (tot 16.00 uur) vanaf verschillende locaties. Het programma bespreken we in januari. Inlichtingen: Annemie Speckens, 043-4092623, annspeakens@kpnplanet.nl of Anne van Santen, 043-4094672, asvansanten@home.nl
Dus als je mee wilt lopen dan mail even.

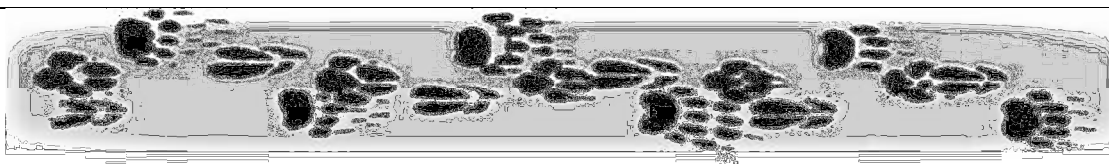
TdJ

Cursussen 2021

Datum	locatie	onderwerp
-------	---------	-----------

Onderwerp, spreker en plaats wordt bekend gemaakt via de plaatselijke pers en op de site van ons IVN. Hebben wij uw mail adres dan ook per mail.

De zaal is open vanaf 19.30 uur en wij beginnen stipt om 20.00 uur. Inclusief pauze tot 22.15 uur. Voor leden gratis, niet-leden betalen € 3,-.

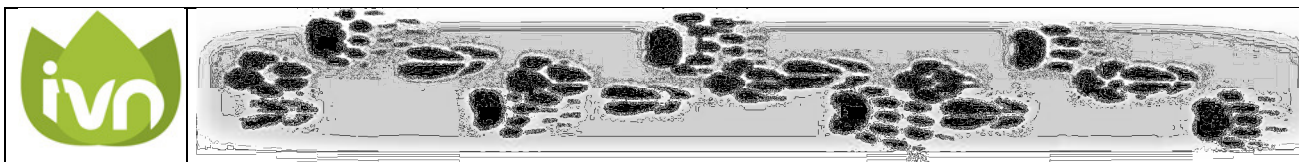
BIJZONDERE WAARNEMINGEN *vervolg van pagina: 10*

- 26.10 Dhr. Erckens meldt dat om ca. 09.00u een groep Kraanvogels boven Gronsveld zuidwaarts trok.
- 27.10 In het weiland ten Oosten van De Fontijn staan een tiental Vliegenschwammen. Bij hun favoriete bomen, Berken.
- 30.10 Langs Den Driej van Gronsveld staat een stuk Kaukasische Klimop heg in volle bloei. Die buitenkans laten talloze Vliegen, Wespen, Bijen en zelfs enkele Hoornaars zich niet ontgaan.
- 31.10 Bij broer Jef profiteren tientallen Muurhagedissen van de warme zonnestralen. De Grijsse Wouw van het Hamstergebied Sibbe is vertrokken. Trekpleisters voor vogelaars zijn nu de Visarend in de E.B. Ook de twee Lepelaars zijn er nog present, er is een geringde bij. Dat kan ik niet zien met mijn verrekijker. Op de Maas dan ook nog een IJsdruiker.
- 01.11 Die IJsdruiker is een trofee voor menige vogelaar. Door de telescoop krijg ik de vogel ook te zien op de open Maas, ietsje noordelijker dan Köbbes.
- @ 03.11 Sylvere Plusquin meldt: dinsdag 3 november rond 8:45 uur op de Savelsweg groeve Gronsveld 1 grijze vos, mooi klein hoofdje.
- 03.11 Er staan nog heel wat voeder/ en of suikerbieten op de akkers. Links en rechts wordt er nog Gras geoogst. De Appel oogst loopt op zijn laatste benen.
- 06.11 Een tocht gemaakt door het bos in herfsttooi. Bodem bedekt met bladeren, bomen en struiken met hun laatste bladeren in alle mogelijk kleuren. Geen Vogels te horen, geen Wild te zien. Alleen het gekraak van bladeren en stukjes hout onder mijn voeten. Boven 't Gruusselt dan toch 2 biddende Torenvalken. Over Wahlwiller trekken weer Kraanvogels.
- 07.11 Meer dan 150 waarnemers melden op waarneming.nl meer dan 38.000 overtrekkende Kraanvogels. Ook vandaag legio Muurhagedissen in Laag-Caestert profiterend van de zon.
- 08.11 Op de Hogeberg in Eckelrade is een perceel Witlof geoogst. De berg wortels zal nu elders heen gaan om daar verder te veranderen in het bekende Brusselslof uit de winkels.
- @ 08.11 Wim Souren meldt: kraanvogeltrek gespot boven Gronsveld. Boven ons huis op de Zeepweg zagen we zaterdag en zondag in de middag kraanvogels over vliegen. Zaterdag zo'n 5000 stuks (richting zuid-west) en zondag een sliert van zo'n 300 stuks (richting zuid). Geweldig wat een geluid.
Ook Thérèse meldt de zaterdaggroep.

- 10.11 Op een bankje bij de ingang van de Sjechelder word ik belaagd door Onzelieveheersbeestjes. Dat zullen wel van die Aziatische exemplaren zijn.
- 11.11 Niets vermoedend ga ik wat boodschappen doen in Visé. Winkels dicht. Vanwege corona? Nee Jean, het is vandaag een van de meest Heilige Belgische dagen, Wapenstilstandsdag. In de E.B. is er nog een bijzondere attractie. De Cetti's Zanger trekt vele vogelaars. Het kleine vogeltje is amper te zien, waarnemen op gehoor dus.
- 13.11 Een tocht over De Kaap gemaakt. De Appels en Peren zijn geoogst. Het is een stuk rustiger in de laagstam en ik zie zowel wat Reeën als Hazen. Het Kafferkoorn is geoogst en de akker is volgespoten met een witte meststof. Hierop zie ik duidelijk de prenten van een Das.
- 14.11 N.a.v. enkele telefonische vragen van verbaasde/verontruste passanten eens gaan kijken naar de werkzaamheden aan de Geertruideweg. Het resultaat van al dat werk moet een veiliger weg opleveren. Daar heb ik zo mijn twijfels over.
- En Passant ook enkele percelen bos bekeken, die hebben ook een beurt gehad. Waarvoor is de vraag?
- In de zogeheten Herkenradergrubbe onder de Kalleberg is een bestaande natuurlijke poel opgeruimd. I.p.v. zijn er 3 ronde bakken gemaakt voor de Geelbuikpad. De Kalleberg is overigens een stuk bos waar vroeger de Eikelmuis voorkwam zoals een inmiddels overleden Geertruidense natuurliefhebber en kenner van het gebied mij vertelde. Langs de rand ook Hazelwormen en Levendbarende Hagedissen. Tussen 1991 en 1999 door mij gezien. Verdwenen door de ruilverkaveling van 1999.
- 17.11 Op Wilde Zwijnen jacht. Die moeten er toch in een behoorlijk aantal zijn in het Savelsbos gebied. Blijkens sporen en jagerslatijn. Ik krijg er geen te zien.
- 18.11 WL (voorheen Waterschap Roer en Maas) heeft opdracht gegeven de laatste 300 meter van de Voer vrij te maken. Alles wat er aan hout e.d. in ligt eruit en de 2 beverdammen opruimen. De Bevers zullen van schrik wel naar de Maas verkassen en later weer proberen zich te vestigen langs en in de Voer. Ik tel 22 Muurhagedissen.
- 19.11 In de bebouwing van Mheer (Jonge Hagen) sneuvelt een Das. Deze keer niet gemeld door mijn vaste correspondent maar op internet gezien.
- 20.11 Ik krijg vragen over kappen in het Vijlenerbos. Hebben ook al in de krant gestaan. Dat is wat te ver voor mij.
- 21.11 De Beneden Voer is maar een armetierig stroompje met een bedding vol met modder waarin heel wat plastic en ander menselijk weggooi spul zichtbaar is. Broer Jef en zijn zoon hebben er inmiddels wel Bevers zwemmend/lopend gezien.

- 22.11 Onverwacht bezoek op mijn balkon: een Hommel.
 - 27.11 Uitstekend november weer. Velden en laagstam op de vlakte tussen Herkenrade-St. Geertruid-Bruisterbosch onveilig gemaakt. Geen wild te zien, zelfs amper sporen. Ook bitter weinig vogeltjes.
 - 28.11 Het is Corona tijd. Echter de parking langs de Molensingel bij het bekende tuincentrum staat bom en bom vol!!! Ook die bij de E.B. in Oost en bij Köbbes, vooral met Waalse autokentekens naast de alom tegenwoordige vogelaars.
 - 29.11 Er worden alom overvliegende Kraanvogels gemeld, meer dan 14.500! De Duikers (eenden) in de Maasplassen van Oost trekken nog steeds heel wat deskundigen van elders aan. Na de IJsdruiker en de Parel-duiker wordt nu de Roodkeeldruiker waargenomen. Meestal in het open water van Köbbes.
- @ 29.11 Peter De Bie meldt: tussen 17.00 en 17.30 hoorden (en zagen) we vanuit onze tuin aan de Beezepool grote groepen Kraanvogels naar het zuiden trekken. Hoe groot die groepen precies waren is lastig te zeggen (het was al donker), maar we hoorden ze overal om ons heen!

Jean Creuwels, met dank aan de melders

Herfst 2020. Tijgerblauwtje in Eijsden. Visarend en Resedawitjes bij Itteren. Meibloemen in december.

Dinsdag 1 september. De weerkundige herfst begint niet warm (18°C). Het vlinderfeest in Sint Geertruid duurt wél nog steeds voort. Enthousiaste waarnemers uit het hele land komen kijken naar de Tijgerblauwtjes in de Brede lathyrusberm en kunnen mooie close-ups maken van de grote paarse en roze bloemen van de Pronkerwten met daarop de vlinders.

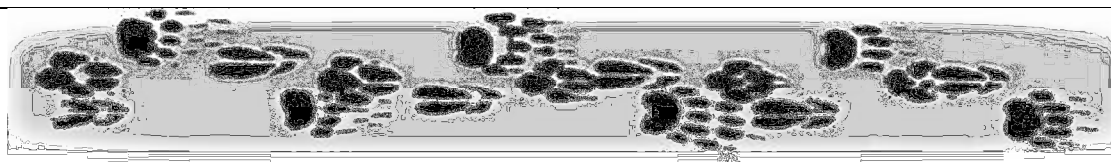
In de Bron in Breust zwemt een Lettersierschildpad. Tot deze soort behoren de Roodwangschildpad, de Geelwangschildpad en de Geelbuikschildpad. De schildpad in de Bron is een Geelwangschildpad (op naam gebracht door de validator van de waarnemingensite). In de boomgaard van de Waardhoff zijn er wroetsporen van Wilde zwijnen te zien.

Woensdag 2 september. Zonnige dag bij 22°C. In de meestal droge waterbuffer aan de Vieversgrubweg bij Bemelen kan ik een paring van de Kleine parelmoervlinder fotograferen. Het parelmoer van deze soort schittert in de zon.

Zaterdag 5 september. Johan Stoffer ziet 1 Rode Wouw, 2 Buizerds en 2 Torenvalken boven de Waardhoff.

Zondag 6 september. Een bezoek aan een plek met veel Brede lathyrus in Eijsden levert een schitterend violetkleurig mannetje Tijgerblauwtje op. Verse mannetjes van deze soort zijn erg mooi blauw. De vrouwtjes zijn meer bruinachtig met blauw. De onderkant is bij beide geslachten crémekleurig met lichte streepjes. In Duitsland spreekt men van "Zimtfarbe" (kaneelkleur).

Bij de Jeu de Boulesbaan in Breust vind ik een Breedbandgroefbij op een

bloem. In Banholt zien we een Agaatvlinder.

Maandag 7 september. Hetzelfde mannetje Tijgerblauwtje wordt op de plek in Eijsden nog enkele keren gezien. In het Rivierpark Grensmaas bij Itteren vind ik een dode Wezel ("e Wesselke"). Ik zie overigens liever een levende Wezel langs de Maas. Johan Stoffer ziet een Sperwer in een appelboom bij de woning in de Waardhoff.

Dinsdag 8 september. Meevallend weer. Langs de Grensmaas bij Itteren vind ik Staartblauwtjes en zelfs een Resedawitje. Dit bijzondere en zeldzame witje met zwart en groen komt voor in stenige situaties met een pioniervegetatie. In Nederland is hij zeldzaam en komt meestal aangevlogen van elders uit Europa.

Johan Stoffer ziet hoe een Buizerd een andere vogel grijpt boven de boomgaard.

Reseda Witje

Woensdag 9 september. De plant met de mooie roze bloemen op het dijkje langs de Trichterweg ter hoogte van de Drekkesteeg is het Vijfdelig kaasjeskruid. De struik wordt iedere jaar afgemaaid maar komt toch steeds weer op. Andere soorten Kaasjeskruid in de Beemden zijn het Groot Kaasjeskruid en het Muskuskaasjeskruid. Geen wonder dat we er regelmatig Kaasjeskruidkoppjes zien.

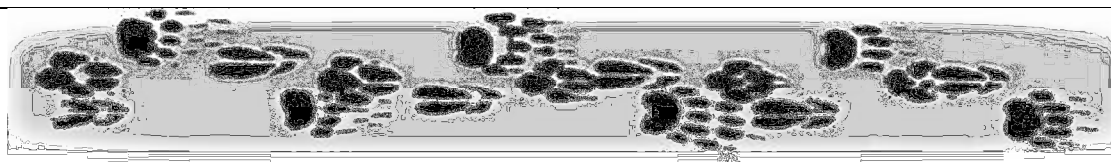
Bij het herinrichten van de oude moestuin aan de Vogelzang wordt een Gewone Bosmuis gevonden, herkenbaar aan de grote oren en donkere ogen.

Donderdag 10 september. Vrouwtje Klaverblauwtje in de buffer bij Bemelen. Op de dijk in de Maas ("d'n Diek") groeit Wilde reseda. Ook de Zwarte toorts met de gele bloemen valt er op.

Vrijdag 11 september. Fijnstof in de atmosfeer, afkomstig van bosbranden in Californië, bereikt Europa. Dit beïnvloedt de kleur zoals we die waarnemen van de zon en de lucht. Een bezoekje aan de Weerter en Budeler Bergen levert een Heivlinder op. Deze soort lijdt inmiddels onder de droge zomers van de laatste jaren.

Zaterdag 12 september. De nieuwe pastoor van Banholt, Noorbeek en Reijmerstok wordt ingehaald bij de Oostelijke grens van Banholt-Terhorst. Vanwege de Corona-maatregelen wordt er afstand gehouden, maar toch kan er harmonie-muziek bij zijn. Tijdens het wachten op de ceremonie in de zon valt mijn oog op een bonte zweefvlieg: het is de Grote kommazweefvlieg. De kleurentekening (geel met zwart) is nogal opvallend. De zweefvlieg zit op een karmozijnrode Petunia.

Tijdens het kijken naar Tijgerblauwtjes in Sint Geertruid hoor ik de peulen van

de Pronkerwten openspringen.

Maandag 14 september. Tropische dag in Limburg. Het is ruim boven de 31 °C. Bij Itteren vliegt een Visarend boven de Maas. Opvallende plant: de Heksenmelk.

Dinsdag 15 september. Boven de 34 °C in Limburg. In Gilze-Rijen wordt het zelfs 35.1 °C. Dat is een record voor september.

Woensdag 16 september. Het is vanwege de droogte nu mogelijk te lopen over de kleine poel in de Beemden, zonder moddervoeten te krijgen. Eerder in de zomer was dit nog af te raden, er bevindt zich daar een zeer dikke laag modder onder de opgedroogde toplaag. Voor de veiligheid werden aanvanke-lijk wat brede loopplankjes meegenomen om de situatie in te schatten. De geheel opgedroogde poel is inmiddels geheel begroeid met Rode ganzen-voet. Iets verderop zien we veel gele Heelblaadjes.

Alleen de schaatspoel bevatte deze nazomer en herfst nog water, er werden 4 geheel droge poelen aangetroffen. Ook bij Kasteel Oost is een poel langdu-rig droog gevallen. Zoals afgelopen zomer is gebleken, bevat de schaatspoel nog vis. Ook zeer jonge visjes werden er gezien.

Vrijdag 18 september. In de Beemden naast Kasteel Oost zont een Bloedro-de heidelibel. Een mooie soort, die daar veel te zien is.

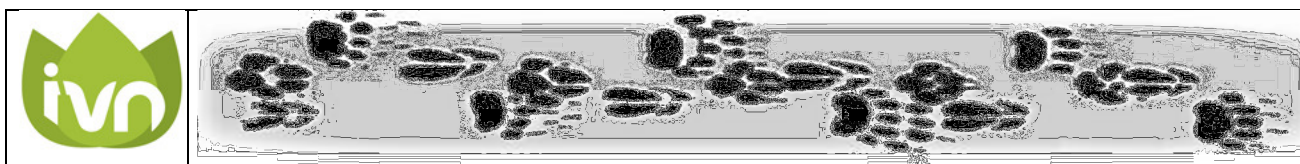
Ingewijden wisten het al wat langer: er zijn nu ook Batmuurhagedissen. De soort kan zich via de Maasoevers verplaatsen en verder gewoon over de grond, langs de voet van de oude muren. Volgens aanwonenden werd ook de Maasmuur bij de Vogelzang al minstens in 2019 be-reikt. In de tuin in Banholt zien we 2 Koli-brievlinders tegelijk op de Spoorbloemen. Zaterdag 19 september. De Maas Cleanup om het zwerfvuil op te ruimen trekt veel deelnemers in de hele provin-cie. Op de Jeu de Boulesbaan zit een Blauwvleugelsprinkhaan. Deze soort ver-plaatst zich vaak langs de nabij gelegen spoorbaan ("d'n lezerwaeëg").

Bij het herinrichten van de oude tuin aan de Vogelzang werden afgelopen zomer gevonden: Huisspitsmuizen, een Gewone bosmuis en zelfs een Grote bosmuis (af-komstig uit de Eijsder Beemden?).

Zondag 20 september. Op veel plaatsen is er Akkerwinde te zien. Klokvormige

Akkerwinde

bloemen met roze en wit.

Maandag 21 september. Mannetje Klaverblauwtje langs de Jeker in Maastricht. Op de Spoorbloemen in de tuin in Banholt zien we een Groene schildwants. Deze wants wordt daar ook veel gezien op Frambozen.

Dinsdag 22 september. Zomerse dag in Limburg (boven de 25°C). De Boslathyrus, die in juni zo weelderig bloeide langs het pad omhoog vanaf het EN-CI-meertje, is terug van weggeweest. Na de hittegolven van afgelopen zomer was het meeste groen langs dit pad verdwenen, maar de bladeren van de Boslathyrus zijn nu weer te zien aan de grond. Hopelijk weten ook in 2021 weer Tijgerblauwtjes onze contreien te bereiken en hier eitjes af te zetten.

Om 15.30u begint de astronomische herfst van 2020. De weermensen voorspellen al dagen dat het weer nu ook gaat veranderen.

Donderdag 24 september. In de nacht regent het eindelijk weer eens.

De kleur van de tuingrond gaat van grijs naar zwart. Bij het herinrichten van de tuin kom ik van alles tegen. Ook Zuringplantjes, ooit aangeplant door mijn ouders voor gebruik in de keuken. "Serel" zegt men in het Eijsdens. Voor andere talige lezers: de eerste "e" wordt zwak uitgesproken, de tweede met accent grave. "Ich doon get Serel ien de Kerrevelsop". Kervel is ook zo'n kruid dat bijna tot de vergeten groenten behoort. Het sterk smakende groene plantje stond vroeger vaak in bedjes in de "moosjtem" (moestuin). Nu is het bij de groenteboer of in de supermarkt bijna niet meer te krijgen, maar een goede Franse supermarkt verkoopt het in België wel nog als diepvriesprodukt. De meeste families hadden zo hun eigen soeprecept. Vaak was Limburgse kervelsoep een gebonden soep met gehaktballetjes en veel kervel. Aardappel werd daarbij ook wel gebruikt. Een krachtige heldere runderbouillon met kervel en fijne vermicelli smaakt ook geweldig lekker...

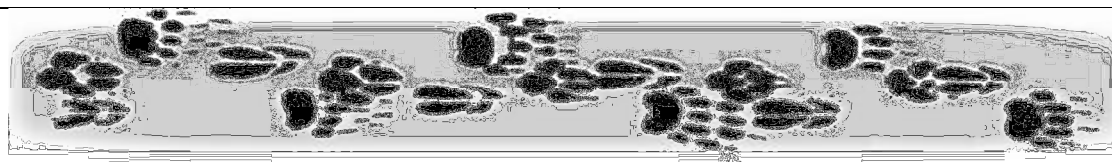
Na dit intermezzo keren we nu weer terug naar de waarnemingen.

Vrijdag 25 september. Herfstweer. Maximum slechts 14°C.

Zaterdag 26 september. Een Rode Wouw vliegt boven de Mescherheide. Een goed herkenbare roofvogel. In Banholt wordt toch nog de Gerlachusden van 2020 ingehaald. In een aangepaste stoet natuurlijk en zonder een groot feest. Normaal gesproken gebeurt dit inhalen op Pinksterzaterdag.

Zondag 27 september. Een Lieveheersbeestje ("Sjmaadbiesjke" of "Sjlivvenhieberbiesjke") zit in Banholt op het paarse Tuinkaasjeskruid (een gekweekte variant van het Groot kaasjeskruid in vlinderzaadmengsels). "Zevenstippelig Lieveheersbeestje", denk ik. Dat denken ObsIdentify en de validator op waarneming.nl ook.

De regen van de afgelopen dagen heeft de Maas wat doen stijgen. "Ze is 'nnen-havve meter gewase", zegt de veerman. Je zou denken dat de regen overal als door een spons wordt opgezogen, maar de Ardennen met hun rotsbodems doen dat blijkbaar toch niet overal en voeren het regenwater snel af naar de Maas.

Maandag 28 september. Het is koud herfstweer. Dat kan ook nog.

Dinsdag 29 september. Zonnige dag. Vriendelijker herfstweer. Tijdens een planteninventarisatie met Rian in Oud-Eijsden worden aan de Vogelzang gezien: Gewoon langbaardgras (inmiddels bekend als "Riangras"), Klein liefdegras, Grasklokje, Grote weegbree, Bloedzuring, Wit vetkruid, Muurvaren, Muursla en Kaal Breukkruid. De spontane vestiging van de Muursla met de gele bloemetjes in de moestuin is een verrassing. Het Kaal breukkruid is een tredplant, een plant die zich kan handhaven op veel betreden plaatsen. Op de Vogelzang zelfs tussen de in het zand liggende kasseien van de rijweg.

In de Beemden bij kasteel Oost vliegen Bloedrode en Bruinrode Heidelibellen en groene Houtpantserjuffers. Ook een zeer grote libel, de Blauwe Glazenmaker, is er te zien. Verder een Zuringrandwants.

Woensdag 30 september. Een bezoek aan het inventarisatieproject in het Vliegenpark in Maastricht levert een Gele kommazweefvlieg op en het Zevenstippelig en het Veelstippig Aziatisch lieveheersbeestje.

Wat zijn toch die heel kleine rode beestjes op oude muren? Bij het spelen vroeger op de oude muur aan de Vroenhof troffen we ze aan op de dekstenen van mergel en noemden ze "Bloodbiesjkes". De officiële naam is "Fluweelmijt". Weer wat geleerd...

Kommazweefvlieg

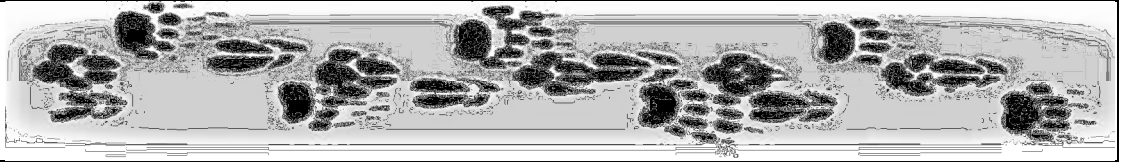
Bij het tuincentrum wordt een Europese blazenstruik besteld voor in de tuin. Dit is een heester die voorkomt op de Montagne St. Pierre en de Sint Pietersberg. De Blazenstruik staat in de literatuur vermeld als een belangrijke waardplant van diverse blauwtjes, die bij ons niet voorkomen (zoals het grote Blazenstruikblauwtje) of slechts heel af en toe (zoals het Tijgerblauwtje).

Zondag 4 oktober. in Banholt zien we een Bessenschildwants op Hemelsleutel. Best een mooie combinatie om te zien.

Donderdag 8 oktober. In de Bron is er een demonstratie Hanenkraaien, nog steeds een traditionele bezigheid in Breust.

Vrijdag 9 oktober. De kalksteengroeve bij Moerslag is vrijgemaakt van begroeiing. Het witte Gulpens Krijt is goed zichtbaar. Volgens mijn informatie betreft het de Formatie van Lixhe. Ik vind er al snel een fossiele zeeëgel. In deze kalklagen komen veel verkiezelde zeeëgels voor. De soortengroep is vaak Echinocorys spec. (met dank aan Wiel).

Zaterdag 10 oktober. Een nieuw bezoekje aan de kalksteengroeve levert een Bont zandoogje op.

Maandag 12 oktober. Bekend wordt, dat er al 4 dagen een Rode ibis vertoeft in de Caestert Beemden bij de Schansweg. Deze is door enkele mensen gefotografeerd. Dat is boffen, zo'n waarneming!

Donderdag 15 oktober. Ook boffen is een bezoek aan de Waardhoff, waar we appelen, peren en noten mogen oogsten.

foto Mvr. De la Haye-Faber

Vrijdag 16 oktober. Mevrouw De la Haye-Faber en dochter vinden een dood Reetje langs het pad vanaf Sint Geertruid richting Savelsbos. Kraanvogels door mij gezien boven de Papenhei in Margraten, 21 stuks. Jenny ziet een Grote parasolzwam langs de bosrand bij Mheer.

Zaterdag 17 oktober. In Noord-Nederland passeren er duizenden Buizerds op weg van Scandinavië naar Zuidelijker streken. Er wordt zelfs gesproken

van tienduizenden Buizerds in een periode van weinig dagen.

Lepelaars staan er bij Oost-Maarland (2 stuks achter de Parrestraat).

Maandag 19 oktober. Mannetje Citroenvlinder bij Sint Geertruid. Bramensprinkhaan bij de Bron.

Dinsdag 20 oktober. Vliegenschwammen bij Terhorst-Banholt.

Woensdag 21 oktober. Stormachtig weer met zelfs wat onweer.

Donderdag 22 oktober. Op de Mescherheide staan 15 Grote zilverreigers bij elkaar in het groene veld.

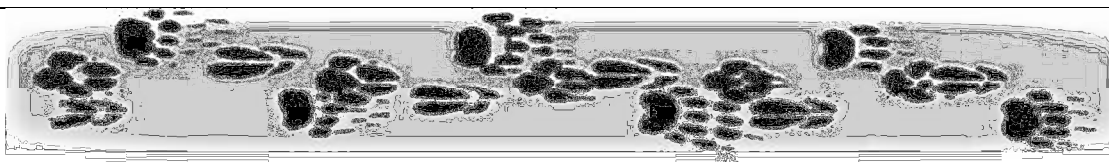
Vrijdag 23 oktober. In de nacht valt er weer eens veel regen.

Zondag 25 oktober. Langs de Molenweg in Banholt bloeien Akkerviooltjes. Op de Mescherheide zit een licht gekleurde Buizerd op een paaltje (roomkleurig).

Maandag 26 oktober. Het nieuws van deze dag is dat er aangetoond is dat er water op de Maan is. Het betreft hier moleculair water dat verstopt zit in steen of glas. De mogelijkheid bestaat zelfs dat er ijs voorkomt onder het Maanoppervlak. Paddenstoelen in de Kasteellaan in Oost worden gedetermineerd als Schubbige bundelzwam en Roodbruine schijnridderzwam. Een geheel zekere soortbepaling is echter moeilijk te geven.

Vrijdag 30 oktober. Bezoek aan de Ballonzuilbossen bij Overloon. Prachtige herfstkleuren, veel paddenstoelen. Gekraagde aardster, Vliegenschwam, Grote stinkzwam, Gewone en Rode zwavelkop en Witsteel franjehoed. De laatste 3 soorten moeten nog bevestigd worden. Ook zijn er grote mierenhopen van Bosmieren te zien.

Zaterdag 31 oktober. Lieveheersbeestjes op de oude muren in de kom van Eijsden. Vaak Veelstippig Aziatisch lieveheersbeestjes, maar ook het Twee-

stippelig lieveheersbeestje is een goedgekeurde waarneming.

Zondag 1 november. Rode hooiwagen op Chrysanten aan de Hutweg. Spinachtige dieren hebben niet zo mijn voorkeur, maar de nieuwsgierigheid naar de soortbepaling overwint het uiteindelijk.

Maandag 2 november. Kleine vuurvinder in de waterbuffer aan de Vieversgrubweg in Bemelen.

Woensdag 4 november. Vrouwtje Icarusblauwtje op Rode klaver in de waterbuffer in Bemelen.

Donderdag 5 november. Een dikke laag bevroren condens bedekt de auto's in de straat.

Vrijdag 6 november. In de vroege ochtend is de Maas niet te zien door de mist. Hogerop in het landschap is het dan al wel zonnig. Een verschijnsel dat we wel vaker zien rond deze tijd.

Vanaf het bruggetje in de Kleine Weerd zijn er nog grote scholen kleine visjes te zien in de ondiepe oeverzone.

Zaterdag 7 november. In een tuin in Sint Geertruid foerageren nogal wat vlinders op de Chrysanten: Dagpauwoog, Atalanta, Gehakkelde aurelia en Gamma-Uil.

Zondag 8 november. Annemie ziet op beide dagen van dit weekeinde veel Kraanvogels passeren bij de meetboot in Eijsden.

Donderdag 12 november. Bijpraten met Anne levert nog meer mooie paddenstoelwaarnemingen op. Aardster, Judasoor en Zalmzwam. In Poelveld een plantje met interessante bladeren. Dit blijkt Slipbladige ooievaarsbek te zijn.

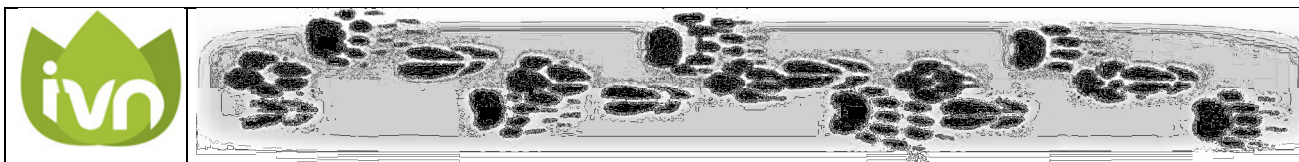
Maandag 16 november. Rode bloemetjes aan de Molenweg in Banholt: Rood guichelheil.

Woensdag 18 november. Het goede weer levert op de Sint Pietersberg nog sprinkhanen op, behorende tot de Chortippus biguttulus-groep. Hiertoe behoren de Ratelaar, Snortikker en de Bruine sprinkhaan. De soorten lijken veel op elkaar. Onder een Maaskei bij de veerboot zie ik 2 Zwartbekgrondels. Ik heb dan ook de "sjtievele" (laarzen) aangetrokken. Het bekijken van de bodemfauna in de Maas is eigenlijk meer iets voor het zomerseizoen. Zo laat in het seizoen is dit niet echt aangenaam.

Vrijdag 20 november. Tussen de stoeptegels en het tuinmuurtje in Oud-Eijsden komen de bladeren van een plant tevoorschijn: de Hoge fijnstraal.

Gehakkelde Aurelia

Dinsdag 24 november. In de vlinderberm in Sint Geertruid bloeien volop Madeliefjes.

Vrijdag 27 november. In de waterbuffer in Bemelen bloeien bloemen die wel wat weg hebben van zeer fijne Asters. Het is Zomerfijnstraal. Soms foeraageert de Kleine vuurvlinder erop. Aan de Wilhelminastraat vind ik een Gewone melkdistel. In de Breusterstraat zit een rustende Kleine wintervlinder op een witte muur. De zilverachtige nachtvlindertjes die je rond deze tijd veel tijdens autoritten ziet in het licht van de koplampen zijn meestal Kleine wintervlinders.

Zaterdag 28 november. Bij het Ursulinengebouw zijn er 3 Atalanta's tegelijk te zien. In het Viegenpark in Maastricht foerageren een Blinde bij en een Komazweefvlieg op Paardenbloem.

Zondag 29 november. Vincent ziet en hoort 100 Kraanvogels met piepende jongen omhoog cirkelen boven Valkenburg.

Een wandeling over de Bukel levert Tweekleurig springzaad op in Sint Geertruid en een gal van de Galappelwesp op een blad van de Zomereik (lijkt op een knikkertje). In de vroege avond is er een hele grote Maan te zien vlak boven de horizon, een gouden bal lijkt het wel. Even later trekken roepende Kraanvogels over Banholt.

Maandag 30 november. Stevige vorst in de nacht. Op veel plekken zelfs matige vorst (definitie KNMI: tussen -5.1 °C en -10.0 °C).

Woensdag 2 december. Op de oude muur aan de Vogelzang groeien Veldkers en Stinkende gouwe ("Vrattelekroed"). Het sap van het Wrattenkruid werd vroeger op wratten gedaan en wordt ook tegenwoordig door velen nog werkzaam geacht.

De recente vorstnacht heeft tot gevolg dat de bladeren van de Seringenboompjes massaal afvallen. Wat schetst mijn verbazing: er zijn wel 7 witte bloemen te zien, kleinere dan in het voorjaar, maar toch: "Meiblonne ien december"!

Jacques Pitors

Waarnemingen digitaal melden

Heb je je wel eens afgevraagd waarom er voor sommige waarnemingen een "@" staat in plaats van een "•"? De waarnemingen met een "@" worden via mail gemeld bij de redactie. Op de homepage van de IVN-website staat een knop waarmee snel en nauwkeurig waarnemingen gemeld kunnen worden bij de redactie. Ik zou zeggen: heeft u wat bijzonders gezien, gebruik dan die functie (<https://www.ivn.nl/afdeling/eijsden/waarnemingen>).

PDB

NOTA SOORTENBELEID EN GROTE WATERNAVEL

Beste natuurliefhebber,
Waterschap Limburg heeft een [nota soortenbeleid](#)².

In het dagelijks beheer van onze dijken, watergangen en buffers komen we geregeld **plaagsoorten** tegen die de stabiliteit van dijken aantasten, de waterafvoer belemmeren, de ecologische ontwikkeling verstoren, gezondheidsrisico's voor mensen geven of hinderlijk zijn voor aangrenzende eigenaren. Daarnaast zijn er **gewenste soorten** die we juist willen beschermen en bevorderen. De nota soortenbeleid beschrijft hoe wij in hoofdlijnen omgaan met plaagsoorten en biodiversiteit.

Grote waternavel

Eén van de zaken die vooral in regio Horst aan de Maas en Geysteren/Venray speelt, is de enorme uitbreiding van de invasieve exoot Grote Waternavel. Op deze kaart ([link](#)³) vind je al heel wat waarnemingen. Door de jaren heen heeft de plant zich gestaag kunnen

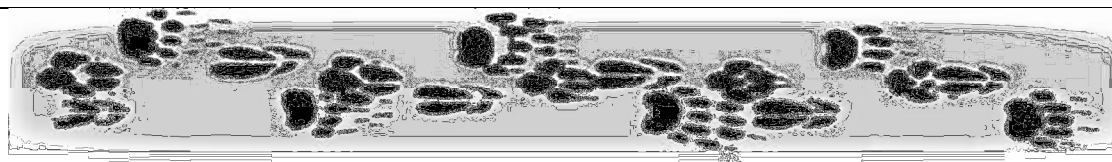
verspreiden, geholpen door zachte winters en afdrijven van onopgemerkte plantendelen bij maaiwerkzaamheden. Ik heb de plaatselijke IVN-afdelingen gevraagd om waarnemingen te blijven melden op www.waarneming.nl.

Maar ook in andere regio's komt deze plaagsoort – en anderen – voor. Graag wil ik hier aandacht voor vragen in jullie nieuwsbrief. We zijn druk bezig een strategisch bestrijdingsplan (Limburg breed) te maken en kunnen alle detailinformatie goed gebruiken.

Jeroen van Mil
Vakspecialist ecologie
+31 652041208

² Zie: <https://www.waterschaplimburg.nl/overons/beleid/soortenbeleid/>

³ Zie: https://waarneming.nl/species/6883/maps/?start_date=2015-01-01&interval=15552000&end_date=2025-01-01&map_type=grid1k

HET BESTUUR

Voorzitter: Vacature
Penningmeester: Vacature

Secretaris: Jacques Piters
Vogelzang 15
6245 BS Eijsden

✉ jacques_piters@hotmail.com
tel. 06 445 91 557

Lid: Harry Fekkers
Sint Jozefstraat 31
6245 LK Oost-Maarland

Vicevoorzitter Maarten v.d. Sande
Jekerstraat 7-A02
6211 NR Maastricht

✉ vdsandebraken@ziggo.nl
tel. 043 409 48 61

Lid Peter De Bie
Beezepool 48
6245 JK Eijsden

✉ de.wissel.ivn-eijsden@home.nl
tel. 043 409 46 77

Verenigingslokaal: "De Dassenburcht"
Kampweg 45
6247 AR Gronsveld

Werkgroepcoördinatoren/Contactpersonen:

Daslicht	Jean Creuwels	043 361 61 95
Lezingen	Bestuur	06 445 91 557
Vogels	Philippe Meijer	043 457 23 70
Wandelingen	vacature	
Korte wandelingen	An van Santen	043 409 46 72
Flora groep	Tineke de Jong	043 352 11 09
Gebouw	vacature	
Redactie Mededelingenblad	Peter De Bie	043 409 46 77

Kosten Lidmaatschap € 11,50 per persoon per jaar

Betalingen t.n.v. IVN-Eijsden:

Giro rekening: NL05 INGB 0000 927056 Onder vermelding van reden betaling.

Website: www.ivn.nl/afdeling/eijsden

Disclaimer:

De redactie wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor inhoud of strekking van niet-redactionele bijdragen. Met toezending van een artikel draagt de auteur uitdrukkelijk de rechten over aan de redactie. Indien nodig kan door redigeren de toegezonden bijdrage –bij voorkeur i.o.m. de auteur- worden aangepast c.q. ingekort. De redactie behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor om artikelen zonder opgaaf van redenen te weigeren.

Verschijningsdata en sluitingstermijn:

Verschijningsdata zijn:

half maart, half juni, half sept. en half dec.

De inzendtermijn voor kopij sluit op resp.

5 maart, 5 juni, 5 september en 5 december.

Kopij bij voorkeur aanleveren per e-mail:

de.wissel.ivn-eijsden@home.nl.